

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

UKA20/112

05.11.20.

Peter Olsen

Illup sananeqarneranut akiusup minnerpaaffissaata 1 inatsisitigut aalajangersarneqartup appartinneratigut pisortat inissiaataanni attartortittakkani ineqarnermut akiliutip appartinneqarnissaanut periarfissat misissoqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Misissuinnikkut ineqarnermut akiliutip, illup sananeqarneranut akiusup, piginnittut aningaasaliissutinit iluanaarutissaasa aammalu ineqarnermut tapiissutit allanngornerisa imminnut ataqatigiinnerat paasinarsisinneqassapput kiisalu aserfallatsaaliinissamut pilersaarutit attatiinnarneqarnissaat isiginiarneqassalluni. Kiisalu illup illuutit aserfallassimasut sananeqarneranni naliusup ingerlaavartumik nalikillilerneqartarnerani pitsaaqutit ajoqutillu misissuinnikkut qulaajarneqassapput. Misissuinerup inerneru Inatsisartunut kingusinnerpaamik UKA 2021-mi agguanneqassapput.

(Inatsisartunut ilaasortaq Erik Jensen, Siumut)

Inatsisartunut ilaasortap Erik Jensenip siunnersuutaanut soqutiginarluinnartumut pingaaruteqarlunartumullu qujalluta, matumuuna Inuit Ataqatigiinniit imatut oqaaseqaateqassaagut.

Inuit pisinnaatitaaffiit institutit nalunaarusiannguaq quppernernerik 38-nik qupperneqartoq qanittukkut saqqummerseqqammerpaat ima qulequtaqartoq;

INEQARNISSAMUT PISINNAATITAFFIK – KALAALLIT NUNAANNI KILLIFFIK 2020.

Inatsisartunullu ilaasortaaqatikka tamaasa kajumissaarusuppakka, nalunaarusiaq misissuataaqullugu, atuarlualaqqullugulu, nalunaarusiaq pineqartoq, tamatsinnut soqutiginaateqarlunilu pingaaruteqarlunartuummat, massakkullu uunga samminialikkatsinnut aamma tunngassuteqarlunnaqqissaartuulluni.

Nalunaarusiap pineqartup oqariartuutaa, paasissutissallu pingaarutillit, nalunaarusiaq aqutugalugu uagutsinnut apuunneqartut pingaaruteqartuummata, oqaaseqaatissarput una, qulequttanik sammisanillu assigiinngitsunik nalunaarusiami oqaatigineqarsimasunik issuaanertalimmik imaqartillugu ingerlatissavara.

Nalunaarusiami pineqartumi ilaatigut ima allassimasoqarpoq;

Issuaaneralu aallartippara;

“INEQARNISSAMUT PISINNAATITAFFIMMIK NUNAT TAMALAAT ILLERSUINERAT

Ineqarnissamut pisinnaatitaaffik aningaasaqarnikkut inuunermilu pisinnaatitaaffiuvoq, ilaatigut FN-ip Aningaasaqarnikkut, Isumaginninnikkut aamma Kulturikkut Pisinnaatitaaffiini qulakkeerneqartoq. Aningaasaqarnikkut, isumaginninnikkut aamma kulturikkut suliaasaqarfinni inuit pisinnaatitaaffii annertuumik pisinnaatitaaffiupput, politikikkut aamma inatsisitigut suliniutitigut annertusiartortumik anguniarneqartariaqartut.

Tamatuma nassataraa naalagaaffiit ingerlaavartumik immikkoortut ataasiakkaat iluanni pitsanngorsaaneramik, isumaqatigiisummi pisinnaatitaaffinnik ”siunut ingerlasumik tamakkiisumik piviusunngortitsinermik” taaneqartumik, suliaqarnissamut pisussaaffeqarnerat.

FN-p Aningaasaqarnikkut, Isumaginninnikkut aamma Kulturikkut Pisinnaatitaaffiini aalajangersarneqarpoq, kinaluunniit inuuniarnermut tulluurtumut, inummut nammineq inuullu ilaqutaanut naammattumik pisinnaatitaaffeqartoq, matuma ataani atisaqarnissamut aamma ineqarnissamut kiisalu inuunermi atugarisat pitsanngorsartuarnissaannut pisinnaatitaaffeqartoq.

Isumaqtigiissummittaaq erserpoq, naalagaaffiit ineqarnissamut pisinnaatitaaffiup piviusunngortinnissaa qulakkeerniarlugu tulluurtunik aaqqiissutinik aalajangiissasut.

2019-imi FN-ip Aningaasaqarnermut, Isumaginninnermut aamma Kulturikkut piginnaatitaaffiit pillugit Komité-ata oqaatigaa, Kalaallit Nunaanni inissiat akikitsut amigaataanerat ernumanartillugu. Komité-p aamma ernummatigaa pinngitsaalilluni anisitsisarnerit amerlassusaat.

Tamanna tunngavigalugu Kalaallit Nunaanni naalakkersuisunut ilaatigut innersuussisoqarpoq, inissiat akikitsut amerlassusaat annertusarniarlugit suliniutinik aallartisaasoqassasoq, matuma ataani inissiat nalinginnaasut inoqanngitsut sukkanerusementum iluarsartuunneqassasut, aamma Kalaallit Nunaanni inatsisitigut qulakkeerneqassasoq attartortut pinngitsaalisaallutik anisitaalersut suleriutsikkut illersorneqarnissaat.

Ilaqutariit anisitaasartut amerlassusaat aamma ukiuni kingullerni qaffakkiartorput. Ilaqutariit, ineqarnermut akiliutinut akiitsoqarneq pillugu inigisaminnit anisitaasartut, akiitsoqarput akilersinnaanngisaminnik, pisullu ilaanni namminneq aningaasaqarnerminnik aqutsinissaminnut piginnaasanik pisariaqartunik amigaateqartarlutik.”

Issuaaneq naavoq.

Akiitsut akiitsunillu akilersuineq pillugu Naalakkersuisut nassuiaataat 2017-meersaq malillugu innuttaasut ukiumut 150.000,- ataallugit isertitalinni akiitsuisa annersaat tassaapput meeqqanut akilersuutit, taakkulu amerlassusaat tassaavoq 261.983.000.kr. Ineqarnermut akiligassat 50.277.000.kr, ilinniarnermi taarsigassarsiat 10.846.000.kr, taavalu akileraarutissat sinnerinut erniaanullu 20.508.000.kr. Nassuiaammilu takuneqarsinnaavoq innuttaasut ukiumut 150.000.kr ataallugu isertitaqartartuusut akiitsui katillugu 380.983.000.kr-iusut.

Uteqqippara, taakkunanngalu ineqarnermut akiligassat 50.277.000.kr, uteqqippara; **50.277.000.kr,**

Qulaani issuarneqartut aammalu innuttaasut ukiumut 150.000,- tungaanut isertitaqartartut ineqarnermut akiitsuisa 50.277.000,- usut takutiinnarpaat naalakkersuinikkut immikkut ittumik qanoq iliuseqartariaqarnissinnik.

Inuit Ataqtigiinnit anguniakkatta pingaarnertit ilagimmassuk; Tassalu ilaqutariit isertitakitsut akilersinnaasaminnik angerlarsimaffeqartariaqarnerat, assortunngilarput aamma paasilluarparput Erik Jensenip siunnersuutaa. Oqaloqataaffigissavarpullu.

Ukiuni kingullerni aningaasaqarnermut ilisimatuut, aningaaseriviillu uagutsinnut inatsisartunut oqariartuutiguartagaat, uagullu Inuit Ataqtigiit politikitsinnut naleqqulluinnaaqqissaartoq timitalersorneqartariaqalerpoq, tassalu;

Inuit ataasiakkaat, ilaqutariit ataasiakkaat, inissisimalluartut akissaqarluartullu, namminerlu aningaaserivinnut, attartortitsisarfinnullu allanut nammineerlutik atorniarsinnaasut, taakku aningaasalersorunnaarlusigit, pissakinnerilli akilersorsinnaasaannik angerlarsimaffinnik pilersitsiortorniartsit, aningaasaatillit akissallillu nammineq imminnut isumagisinnaapput.

Inigisaq akissamisut akeqartinneqassaaq, pisariaqanngitsumik akikillineqartariaqanngilaq. Aki akigitinneqartoq pissakinnerusunut unammillernarsimappat – qaffasippallaarsimappat, taava boligsikring naleqqussartariaqartoq aningaasanut ilisimatuut, aningaaseriviillu oqariartuutigaat.

Ineqarnermummi akigititaasoq appasippallaalissappat, taava aserfallatsaaliinermut aningaasat atorneqarsinnaasut annikippallaarujussualissappat, tamannami aamma siunertaanngilaq. Siunertaamat angerlarsimaffiit akilernerqarsinnaasut, aserfallatsaaliinermut aningaasaliissutaasut naammattut, aserfallatsaaliineq ataavartumik ingerlassinnaaqullugu.

Taamaattumik mianersuussassaavoq; ineqarnermut akigititanik eqqartuinermi tamakku tamaasa eqqarsaatigilluaqqaarneqarnissaat; Naatsumik oqaatigalugu pisortat inissiaataaniik attartortoq isertitakitsuuppat, qaammammullu akiligassaq unammillernarpallaarpat inimum attartukkamut akiliut appartinngikkaluarlugu, tapiissutigineqartartulli nalimmassarneqartariaqartut ilisimatuut oqariartuutigaat; tassalu boligsikringi nalimmassarneqartariaqartoq, tapiissutigineqartartut nalimmassarlugillu qaffanneqartariaqartut, ilaqutariit isertitakitsut kikkulluunniit akilersinnaasaminik angerlarsimaffeqarsinnaaqullugit.

Aningaaseriviit, aningaasanullu ilisimasaqarluartut oqariartutaat, soorlulusooq Inuit Ataqtigiit ineqarnermut politikkiannit tiguinnagaasimasooq, tassali uagut politikkitsinnut anguniakkatsinnullu oqariartuutaat naleqquteruttormat. Taamaattumik.....

Naatsumik oqaatigalugu; Ineqarnermut, ineqarnermullu akigitittakkanut tapiissutigineqartartunullu – boligsikring-mut tunngasumik nutaamik iluarsartuusseqqinnissaq pisariaqarluinnaqqissaalerpoq piffissanngorporlu.

Taamatut oqaaseqarluta, Erik Jensenip siunnersuutaa taperserlutigu ataatsimiititaliamut peqqissaartumik suliarineqartussanngorlugu ingerlateqqipparput.

Qujanaq

Peter Olsen
Inuit Ataqtigiit